

INICIJATIVA ZA
EKONOMSKA I
SOCIJALNA PRAVA

ЗА ШТАМПУ
19 DEC 2023
122/2023

A11 – Initiative for Economic and Social Rights
Address: Džordža Vašingtona 54/7, 11000 Beograd
E-mail: office@a11initiative.org
Web: www.a11initiative.org
Phone: +38111/3225-172, +38111/3232-030

SAVET ZA ŠTAMPU
Kraljice Natalije 28
11000 Beograd

A11* A11 - Inicijativa za ekonomska
i socijalna prava
Broj: 297/2023
Datum: 14.12.2023.
BEOGRAD

Podnosilac žalbe: Udruženje A 11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava, sa sedištem na adresi Džordža Vašingtona 54/7, 11000 Beograd, koje zastupa Danilo Ćurčić, direktor

List protiv koga se podnosi žalba: Dnevni list „Dnevnik“, glavni i odgovorni urednik Nada Vujović, izdavač „Dnevnik Vojvodina pres“ d.o.o., Bulevar Mihajla Pupina 6, Novi Sad

Ž A L B A

Na osnovu odredaba Zakona o javnom informisanju i medijima i Kodeksa novinara Srbije, A 11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava izjavljuje žalbu povodom vesti „Osumnjičeni za ubistvo cimera danas pred tužiocem“ objavljene 22.11.2023. u štampanom izdanju dnevnog lista „Dnevnik“ na 9. strani čiji je autor D. Nikolić zbog izostanka nužnog stepena odgovornosti koju novinarska profesija podrazumeva i iskazane nepažnje prilikom izveštavanja koja za posledicu ima širenje lažnih zaključaka i širenje socijalnih stereotipa čime su grubo prekršene odredbe Kodeksa novinara Srbije i ugrožena prava čitave društvene grupe.

Tekst izveštava o slučaju ubistva koje se dogodilo u Novom Sadu 20.11.2023. godine, životnim okolnostima osumnjičenog i žrtve, navodnim uzrocima događaja i krivičnopravnim posledicama ovog čina. Ovom veću pokazan je visok nivo nesenzitivnosti prema položaju osoba u situaciji beskućništva budući da su se vinovnici događaja nalaze/ili u ovom socijalnom statusu.

dokaz: fotokopija novinskog članka objavljenog u dnevnom listu „Dnevnik“ 22.11.2023.

Ovim povodom, A 11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava, u čijem je radu fokus na zaštiti i unapređenju prava socijalno ugroženih grupa, ukazuje da neprimeren sadržaj teksta ukorenjen u odsustvu dužne pažnje novinara podstiče diskriminaciju i pothranjuje stereotipe, u konkretnom slučaju, u odnosu na osobe u situaciji beskućništva kako u Novom Sadu tako i u Srbiji. Podnosilac žalbe ističe da je autor sadržajem teksta **grubo prekršio Kodeks novinara Srbije u nekoliko tačaka**.

Najpre, član IV Kodeksa, koji se odnosi na **odgovornost novinara**, propisuje u tački 1 i Smernicama da je **novinarska profesija nespojiva sa širenjem bilo koje vrste: polnih, rodnih, etničkih, rasnih, socijalnih ili verskih stereotipa**. Takođe, istom tačkom Kodeksa propisano je da se **u izveštajima o krivičnim delima, nacionalna, rasna, verska, ideološka i politička pripadnost, kao i seksualno opredeljenje, socijalni i bračni status osumnjičenih lica i žrtava, pominju samo u slučajevima kada su opredeljenja, pripadnost ili status u neposrednoj vezi sa vrstom i prirodom počinjenog krivičnog dela**. U kritičnom tekstu ova odredba je prekršena budući da se u članku navodi da je „Stravičnom zločinu prethodio sukob dvojice beskućnika koji su boravili u napuštenoj kući“.

Dakle, činjenica da su osumnjičeni učinilac i žrtva osobe u situaciji beskućništva nema apsolutno nikakve veze sa vrstom i prirodom izvršenog krivičnog dela i u tom smislu novinar nije pokazao traženi stepen odgovornosti u izveštavanju spominjanjem „karakteristika“ i „navika“ učesnika ovog događaja čime ih je latentno stavio u prvi plan. Takođe, prenetim svedočenjima gradi se narativ o osobama u situaciji beskućništva kao rizičnim po javnu bezbednost i zdravlje. Npr. navodi se da susedima „uopšte nije prijatno ni svejedno da tu prolaze, a kamoli da tamo puštaju svoju decu“. Pored toga što se isticanjem ovih svedočenja doprinosi gorepomenutom narativu o „beskućnicima (samo)ubicama i alkoholičarima“ krši se i Član VII, tačka 2. Kodeksa koja novinarima i urednicima preporučuje da „**treba da izbegavaju spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima stradalih ili su teško pogođeni materijalni i drugi interesi građana**“. Stavovi suseda rizičima za bezbednost dela grada u kojem žive i osobe u situaciji beskućništva nisu u dovoljnoj meri proverljivi, pritom su irelevantni za predmet izveštavanja i što je najproblematičnije stvaraju/produbljuju socijalne stereotipe o osobama u situaciji beskućništva. Beskućništvo nije izbor, a ni životna navika već društvena zadatost u kojoj živi veliki broj naših sugrađana i sugrađanki i nije moguće pripisivanje osobina imanentno vezanih za ovaj socijalni status.

Nadalje, Smernice tačke 1, člana IV Kodeksa propisuju da je „**nedopustivo kolokvijalno, pogrdno i neprecizno nazivanje određene grupe**“. U tekstu povodom kojeg podnosimo žalbu osobe u situaciji beskućništva se nazivaju „*beskućnicima*“ što predstavlja kolokvijalan i neprecizan naziv ove društvene grupe. Beskućništvo nije identitet već socijalni status/kategorija određen materijalnim i stambenim statusom ovih ljudi. Dakle, oni su pre

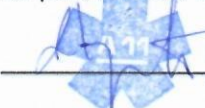
svega ljudi/osobe koji/e se nalaze u situaciji beskućništva, a ne „beskućnici“. Korišćenje ovog epiteta kao identiteta dovodi do depersonalizacije ljudi što je suprotno citiranom članu Kodeksa.

Opisanim preplitanjem socijalnog statusa osumnjičenog sa prirodom izvršenog krivičnog dela krši se i član V Kodeksa, koji se tiče **novinarske pažnje**, i to tačka 4 - „*novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenom poreklu*. U Smernicama za ovu tačku navodi se da „*pripadnost određenoj etničkoj, političkoj, ideološkoj, ili nekoj drugoj grupi, kao i bračno stanje, versko opredeljenje, društveno poreklo, navodi se samo u slučajevima kada je taj podatak neophodan za puno razumevanje konteksta događaja o kojem se izveštava*“. Okolnost da je osumnjičeni osoba u situaciji beskućništva nikako nije od značaja za puno razumevanje konteksta događaja o kojem se izveštava i u tom smislu novinar je pokazao potpuno odsustvo svesti o diskriminatornim efektima svog izveštavanja.

Imajući u vidu sve navedeno, A 11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava **podnosi žalbu Savetu za štampu i predlaže da je Komisija za žalbe usvoji, i da utvrdi da je dnevni list „Dnevnik“ povredio odredbe Kodeksa novinara Srbije, te da istom listu naloži objavljivanje navedene odluke.**

U Beogradu, 14.12.2023.

Za podnosioca žalbe:

INICIJATIVA ZA
EKONOMSKA
I SOCIJALNA PRAVA

Danilo Ćurčić, direktor
A 11 – Inicijativa za
ekonomska i socijalna prava

„ДНЕВНИК” САЗНАЈЕ:

ПОСТОЈИ ОЧЕВИДАЦ СТРАВИЧНОГ ЗЛОЧИНА У НОВОМ САДУ

Осумњичени за убиство цимера данас пред тужиоцем

Четрдесетседмогодишњи Б. Ф. који се сумњичи да је у напуштеној кући у Улици Руђера Бошковића, са више убода ножем, усмртио Н. Н. (38) из Кисача, данас ће бити приведен вишем јавном тужиоцу у Новом Саду, сазнаје „Дневник”. Он је признао да је починио кривично дело тешко убиство када је у понедељак дошао у полицијску станицу у Улици Павла Папа у Новом Саду и рекао да је избио човека.

Полиција је одмах потом отишла на лице места, где је затекла беживотно тело несрећног тридесетосмогодишњака.

Како „Дневник” незванично сазнаје, постоји очевидац крвавог пира, а ради се о четрдесетчетворогодишњем мушкарцу из Шапца, који је у тренут-

ку критичног догађаја био у напуштеној кући са жртвом и осумњиченим.

Према речима извора блиског истрази, полиција је код Б. Ф. пронашла нож са траговима крви. Такође, обојица се налазе у полицијској евиденцији.

Стравичном злочину претходио је сукоб двоји-

це бескућника, који су боравили у напуштеној кући у близини Хигијенског завода. Према незваничним информацијама, Б. Ф. је ножем задао више од 30 убода тридесетосмогодишњаку. Житељи Улице Руђер Бошковић кажу да су чули да је Н. Н. имао чак 18 убодних рана у пределу груди, односно срца, 10 у леђа и две у ноге. Његово

- Не знам шта да вам кажем... Уопште није пријатно и није ми свеједно ни да туда пролазим, а камоли да пуштам децу саму... Ово је страшно. Та кућа је напуштена и заклоњена шипражјем, тако да случајни пролазник не може ни да претпостави да је ту некада био заиста леп стамбени објекат, али шта ћете... Чула сам да су наследници у иностранству, а зуб вре-

тело је, по налогу тужилаштва, пренето у Институт за судску медицину.

Дан након злочина житељи Адамовићевог насеља кажу да су још увек потресени и у шоку.

мена је урадио своје и кућа је начисто пропала - причала је јуче за „Дневник” жена која станује у непосредној близини.

Текст и фото:
Д. Николић